

प्रध्यानेति ध्यानसमकाले प्रजाहेतोः प्रजानामुत्पत्त्यर्थं सनातनश्चिरंतनो ब्रह्मानाभिपद्याद्विनिःसृतः तादृशेन रूपेण ध्यातुं दृष्टौ प्रत्यगादित्यर्थः ततो ध्यातमात्रे ध्यानानंतरं विष्णोर्नाभ्यां पद्मः समुत्थितः ॥ ४३ ॥ तस्मिंश्च पद्मे पितामह उपविष्ट इति क्रमभंगेन योज्यं ॥ ४४ ॥ मरीचिप्रमुखाद् मरीचिचन्द्रं गिरसौ पुलस्त्यः पुलहः क्रतुः वसिष्ठो नारदश्चैव शृगुर्नवमहर्षयः ॥ ४५ ॥ त्रसानिजंगमानि ॥ ४६ ॥ प्रजापतेरीश्वरस्य मायाशबलस्य तिस्रो वस्था एकेकगुणो लक्ष्मिनिःसृताः रजस उत्कर्षे ब्रह्मा सत्सृज्यते सत्त्वोत्कर्षे पौरोषी वैष्णवी तनुं प्रविश्य रक्षति तमस उत्कर्षे रौद्री भावेन रुद्रभावेन शमयेदिति ॥ ४७ ॥ हेसिं धुपते तव श्रुतं च

प्रध्यानसमकालं तु प्रजाहेतोः सनातनः ॥ ध्यातमात्रे तु भगवन्नाभ्यां पद्मः समुत्थितः ॥ ४३ ॥ ततश्चतुर्मुखो ब्रह्मानाभिपद्याद्विनिःसृतः ॥ तत्रोपविष्टः सहसा पद्मे लोकपितामहः ॥ ४४ ॥ शून्यं दृष्ट्वा जगत्कलत्रं मानसानात्मनः समान् ॥ ततो मरीचिप्रमुखान्महर्षीन् सृजन्नव ॥ ४५ ॥ तेऽसृजनसर्वभूतानि त्रसानि स्यावराणि च ॥ यक्षराक्षसभूतानि पिशाचो रगमानुषान् ॥ ४६ ॥ सृज्यते ब्रह्ममूर्तिस्तुरक्षते पौरुषी तनुः ॥ रौद्रीभावेन शमयेत्तिस्रो वस्थाः प्रजापतेः ॥ ४७ ॥ न श्रुतं ते सिंधुपते विष्णो रद्भुतकर्मणः ॥ कथ्यमानानि मुनिभिर्ब्राह्मणैर्वेदपारगैः ॥ ४८ ॥ जलेन समनुप्राप्तं सर्वतः पृथिवी तले ॥ तदा चैकाग्रं वेतस्मिन्नेकाकाशे प्रभुश्चरन् ॥ ४९ ॥ निशाया मि वखद्योतः प्रावृट्काले समंततः ॥ प्रतिष्ठानाय पृथिवी मार्गमाणस्तदा भवत् ॥ ५० ॥ जले निमग्नां गंदृष्ट्वा चोद्धृतुं मनसं सेच्छति ॥ किं नुरूपमहं कृत्वा सलिलादुद्धरे महीं ॥ ५१ ॥ एवं संचित्य मनसा दृष्ट्वा दिव्येन चक्षुषा ॥ जलक्रीडाभिरुचितं वाराहं रूपमस्मरत् ॥ ५२ ॥ कृत्वा वराहवपुषं वाङ्मयं वेदसंमि तं ॥ दशयोजनविस्तीर्णमायं तं शतयोजनं ॥ ५३ ॥ महापर्वतवर्ष्मा भिंती क्षणदंष्ट्रं प्रदीप्ति मत् ॥ महामेघौ घनिर्घोषनीलजीमूतसन्निभं ॥ ५४ ॥ भूत्वा यज्ञवराहो वै अपः संप्राविश त्वभुः ॥ दंष्ट्रणैर्केन चोद्धृत्य स्वस्थानेन्यविशन्महीं ॥ ५५ ॥ पुनरेव महाबाहुरपूर्वा तनुमाश्रितः ॥ नरस्य कृत्वा धृतनुं सिंहस्यार्धतनुं प्रभुः ॥ ५६ ॥ दैत्यैर्द्रस्य सभां गत्वा पाणिं संस्पृश्य पाणिना ॥ दैत्यानामादिपुरुषः सुरारिर्दितिनंदनः ॥ ५७ ॥ दृष्ट्वा चापूर्वपुरुषं क्रोधात् संरक्तलोचनः ॥ शूलोद्यतकरः स्रग्वी हिरण्यकशिपुस्तदा ॥ ५८ ॥ मेघस्तनितनिर्घोषो नीलाभश्च यसन्निभः ॥ देवारिर्दितिजो वीरो नृत्सिंहसमुपाद्रवन् ॥ ५९ ॥

वर्णानां लि यतः विष्णोः अद्भुतकर्मणः कथ्यमानानि कथनीयानि कर्माणि न वेत्सीति विशेषः ॥ ४८ ॥ ताप्येव कर्माण्याह एकाग्रं वेत्ति एकाकाशे आकाशमात्रे वायुतेजः पृथिवीरहिते जलमात्रे सति ॥ ४९ ॥ स्वयो तदतिप्रकाशमात्रत्वमुच्यते प्रतिष्ठानाय लोके प्रतिष्ठापनार्थं ॥ ५० ॥ ५१ ॥ जलक्रीडायां अभिरुचितं प्रीतियस्य ॥ ५२ ॥ वराहवपुषं आत्मानमिति शेषः ॥ ५३ ॥ वाङ्मयं चतुर्वेदमयं वेदसंमितं वेदप्रमितयज्ञरूपं ॥ ५४ ॥ वर्ष्मशरीरं ॥ ५५ ॥ दंष्ट्रणं दंष्ट्राभ्यां विशतन्व्यवेशयत् ॥ ५६ ॥ एवं वराहावतारमुक्त्वा नरसिंहावतारमाह पुनरेवेत्यादिना अपूर्वालोके पूर्वमदृष्टं ॥ ५७ ॥ ५८ ॥ ५९ ॥